

שיכבה דמוגרפית הולכת ומצטמצמת?

קודם כל, זה לא נכון שהיא מייצגת שיכבה כזאת. 800 אלף הבוחרים שהיו לנו הם בוחרים מגוונים מאוד. אמנם אין לנו את אחוזי האוכלוסיות מסוימות כמו של הליכוד, אבל יש לנו מצביעים מכל סוגי השמאל, מכל שיכבות הציבור. כל שיכבות עדות המזרח, מארקואים וכו'. עורבא פרח שזה הולך 100% לליכוד. זה לא נכון. הם גם אצלנו. כמו שיש אינטליגנציה בצפון הלאומי שהולכת עם הליכוד, מתוך אותם אינטרסים שהוכרתי, כלכליים וענייניים.

אני אומר שזה לא נכון. מי שיכול לרכוש את ליכוד של 900-800 אלף תושבים, יכול לכבוש את ליכוד של 1.2 מיליון. אין פה איזה חצייה, איזה קו מדעי, שאומר זה הגבול שאנחנו הגענו אליו.

אבל המפלגה חושבת כך, כנראה היא חשה כך.

מה המפלגה חשה, אני חושב, זה רכב אחד. אני חושב שזה פשוט האגרסיה שהם צריכים להוכיח את עצמם כאנשי-שילטון. כאילו הבחירה של הציבור היא מי יותר עשוי לשלוט, מי יותר עשוי להיות ממשלה.

והיא הקונספציה. פה לדעתי נקודת התורפה של המפלגה כבר שנים רבות. התפילה הולכת שיש לשכנע את הציבור שאנחנו יודעים לשלוט. זה אחרי שאנחנו שלטנו 30 וכמה שנים, והקמת המדינה וכו' וכו' בכלל אבסורד!

הדבר שעומד על הפרק זה להוכיח לציבור שהדרך הזו של הפרדה משילטון מיליוני וחצי ערכים היא הדרך לבנינו של העם, לבנינו של האדם היהודי, העם היהודי, לא העם הערבי. אנחנו לא התחננו עם פיתרון העם הערבי, אין לנו אחריות על פיתרון לבועית הערבים.

צריכים להיפטר מכל הסוגיות האלה, מהצגת הנוסחה הזאת, הנוסחה הזאת היא מכשילה, היא לא אמיתית, כי אנחנו נאבקים על היהודים, ולא על צדק לערבים. אין לנו עניין לעשות צדק לערבים. שיעשו צדק לעצמם, בצורה זו או אחרת.

אנחנו צריכים לעשות צדק לעצמנו, ולכן זה מאבק על התודעה, על הראייה, ואנחנו לא יחידים בזה. אלוהים אירימו: מפלגות עבודה, מפלגות-פועלים בכל רחבי תבל תכל היתר לאופוזיציה במשך שנים, וזה בנה אותן מחדש.

בנה אומרים שהליכוד עולה. היה בשפל המדרגה הנוסחה הזאת, סוף-סוף תאצ"ר, המשיח הגדול, מתחילה להתעורר, פתאום היא רוצה למכור את המים, למכור את החשמל, את כל השרותים, שהם חשובים לכלל הציבור.

ואתו דבר נאכרזת הסקנדינביות. היו כמעט, והיו במיעוט רב מנדרה. לקח להם באמת שנים לעשות גם איוו רווייה.

ובכן, אני בטוח שאילו מפלגת העבודה, בשימונה השנים האחרונות היתה כאופוזיציה, אילו הליכוד היה בשילטון והיה צריך לתת את הבעיות האלה של אינפלציה, של כלכלה, של משא-ומתן עם הערבים, הפנים היו אחד רות, כפי שהפנים בימי בגין סיני היו אחרות.

מה הוא הדבר הזה שאנחנו נוותר על השטחים. לפי שעה, הוויתור היחיד על שטחים היה מצד הליכוד. ואיזה שטח עד הסניטור המערך היה אירעם מפקיר את מית, לא פיתחת-דיפתה הוא לא היה יוצא מזה; ובכן, מה הוא הדבר הזה, זה לא מאבק על השטחים, זה מאבק על תודעה, זה מאבק על תודעת-אדם של מאות אלפים, אשר חיים באשלייה שאנחנו בשנים האלה של גמר 2000 שנה, נהיה המדינה הקולר-ניאלית היחידה בעולם.

כך זה מסתבר. לאט-לאט נהיה מדינה הקולוניאלית היחידה, דרום-אפריקה גם כן יוצאת לאט-לאט מהמישור, ביוזמה שלהם, לא רק מכוח שיכנוע של אחרים. פתאום ישאירו אותנו המעצמות הגדולות כמעצמה קולוניאלית, 21 מדינות-ערב ישלמו עם זה שחלק מנגוף שלהם נמצא בתנאים קולר-ניאליים. זה שוכחים. זה נכון שאומרים שיש 21 מדינות ערביות, אין הכרח שתהיה מדינה

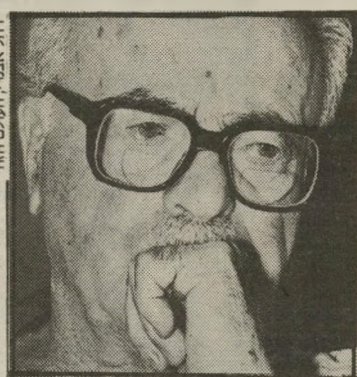
נוספת. אבל זה ענייננו? ענייננו זה להבטיח את האינטרסים שלנו.

ובכן, אילו אנחנו היינו פועלים כמשך שמונה השנים האלה, והם היו עומדים כמיב-חנים האלה פנים לפנים, הם מומן היו עושים בדיוק את אותם הוויתורים שהם מסרבים לעשות היום, ומתחבאים מאחורי מפלגת העבודה.

מה קורה עם הנחמד הזה, יצחק רבין? יצחק רבין הולך לושינגטון, יצחק רבין צריך לדבר עם על משא-ומתן עם הפלסטינים, גם עם הפלסטינים שמתוך לגבולות-ישראל. וגם על 10 נקודות שהן חצי-גיגום, 10 הנקודות של מובארכ. זה רבין, לא הליכוד. כשזה יעלה, זה יהיה הליכוד. כי יוזמת-השלום של ישראל בעניין הבחירות בשטחים זה שמיר, זה לא רבין. כל הזמן אנחנו עושים את העבודה המלוכלכלת בשבילם, מבלי לקבל תמורה. כי הם שר חוקים בתודעת הציבור ובכלי-התיקשורת, כדי לשים אותם כראש של ההישג, ולהושיב אותנו בראש של הכישלון.

ובכן, זה לא ניתן להכרעה. מוכרחה להיות הכרעה. אני כבר לא מרוב על אספקטים של דמוקרטיה. צריך להתיאש בכלל ממישטר דמוקרטי, אם מישטר דמוקרטי אפילו לא יכול לשאת שתי מפלגות אלטרנטיביות — זה הרס המדינה שאתה המפלגות האלה

היישג, ולהושיב אותנו בראש של הכישלון. ובכן, זה לא ניתן להכרעה. מוכרחה להיות הכרעה. אני כבר לא מרוב על אספקטים של דמוקרטיה. צריך להתיאש בכלל ממישטר דמוקרטי, אם מישטר דמוקרטי אפילו לא יכול לשאת שתי מפלגות אלטרנטיביות — זה הרס המדינה שאתה המפלגות האלה

החל אבנר, העולם הזה

תהיה באופוזיציה — או בכלל עושים צחוק מכל המושג של דמוקרטיה, של מושגי חברה. עושים צחוק מהעניין הזה.

שיבואו ויצביעו בערך — למה? למה? מהי התמורה שאתה מציע? אתה מציע להם לשבת ליד שולחן אחד עם הליכוד? בשביל זה הוא לא צריך את התיווך שלך, הוא ימצא את הדרך לבד.

אתה מציע יציאה חריצנית מהשטחים הכבושים, ויציאה חריצנית מהממשלה.

בהחלט! להתייצב תחת דגל ברור. זה איננו. אני לא רוצה לומר שזה ערוך, שיש איוו תוכנית במגירה. היא איננה, ואני לא רוצה לומר שהחברה הזו עכשיו גם מסוגלת להמציא את זה.

אבל אני לא נשבע בחבורות הקיימות. לא חשבתי שאי אפשר להתייחס כלי כגוריון בלי גולדה וכלי ספיר.

אבל זה ברור לי לגמרי, אין לי צל של ספק, שהתנאי לאווירה, התנאי בכלל להיכנס, זה לגלות את הפרצוף שלך. להיאבק על אמת בהירה, מתקבלת על הדעת בתר-דעת הציבור, ולומר: אינני נשילטון בכל תנאי. אני מוכן לבקש את המנדט שלכם, כדי להגשים א, ב, ג, ולא רק בתחום הערבי, כדי רק בתחום השלום, אלא בתחום החברתי, שהוא לא פחות חשוב. ובתחום הרתי, הנפשי, העיוני, זה לא פחות חשוב.

או על זה אני מתייצב, על זה יש מילחמה. או אם הרמוקרטיה הישראלית לא יכולה לשאת את זה, אז אנחנו בכלל גמרנו. יש לנו עכשיו למעשה אוטוקרטיה של חבורת אנשים שאף אחד מהם לא נבחר על יסוד המצע המשותף שלהם, אף אחד לא הציג את המצע הזה לפני הציבור. איש לא היה בוחר במצע כזה, שהם מקיימים למעשה, אין להם מנדט לזה.

של שמיר ורבין.

אין להם מנדט לזה? או את השולחן הזה צריך לנקות. יתכן שאנחנו כסיכוב הבא נפי-סיד. זה לגמרי לא בטוח כי גם לגבי החוגים

הרתיים העניין הזה לגמרי לא פשוט. אנחנו בעצם היינו המיילדים של הקואליציה ליכוד-רתיים.

איך זה? תשלום לדתיים.

כי אנחנו התחלנו בתשלום מחירים. מחירים? כן! אנחנו היינו שהצענו לכל אחד מהם. הלכנו כבוצה קבוצות, שלחנו שליחים חובשי-כיפות לכל הרבנים והארמורים, וכאנו אליהם עם צ'קים ביד: זה זה מה שתקבלו. ואו בא הליכוד ואמר וכו'. אבל זה לא אומר שהחוגים הרתיים נשבעים ברובם הגדול בקרובת-השטחים. זה לגמרי לא אומר!

היום כבר חלק גדול לא.

זה כמובן עניין של מבט. לכן ברית עם גאנדי, שהם מפרשני בית זכאי, של הרת היהודית, היא כהחלט אפשרית, והיא צריכה להיות. אנחנו צריכים לחתור לזה, זה חלק מהאוכלוסיה היהודית. אותו הדבר לגבי אחרים, אנשי-מסורת.

מה זה, היה פחד להופיע יחד עם מפי"ם? איך מפי"ם פרשה מהמערך, והולכת להסת-דרות באופן משונה מאוד, ברשימה נפרדת, רמגולית, ופוליטיטית, וכואב הלב על זה. אבל נכון הרב שזה לא באשמתם. במיפ-לגת העבודה בהחלט האמינו שמוטב בל-עושים. נקבל קולות שהם מפריעים לקבל. זו שטות. מכיוון שאם רוצים בתנועת-עבודה כפי שכתוב בפא"י — זה אחר הרבנים החזקים שהיה בהם, בניגוד לאופוזיציות השמאלניות, ואני בתוכן — שאמרו: אחרות כוללת של הפועלים, גם מיקצועית וגם פוליטיטית, במכנה משותף נמוך, זה תקף: זה מה שהיו צריכים להגשים!

לא תמיד רגלת בזה.

לך איה זמן לראות את ההתפלגויות בכנסת, בממשלה, איה השתתות מביאה שכיות העיקר. העיקר הולך לאיבוד. פתאום יאיר צבן, באמת כואב לי לראות אותו. מזכיר ההסתדרות! זה עומד על הפרק? הוא אומר שהוא הולך לקחת קולות מהליכוד, כי אם לא הוא, אז הקולות ילכו לליכוד, לא למפלגת-העבודה. אז הוא מאפשר לאנשי הליכוד להצביע בעד מפי"ם אש"פיסטים וכו'.

זה עוד אחד מאותם גילויים שהתפתחו בתנועת-העבודה בשנים האחרונות. לא מאמינים ביחד, לא מאמינים במיגוון ריעות, בחופש ההתבטאות, בקשת של ריעות, יחד עם הכרעות נשאלות-יסוד, בקשת-דיעות מהפועל מיוחזי והקיבוץ הרתי ועד מפי"ם בכלל. למה לא. זו החזית שצריך לבנות. תראה מה יש במפלגות-הפועלים, במיפ-לגת העבודה בעולם, כמה ביטאונים יש להם, מיגוון של ריעות, אף יחד עם זה יש חזית מאוחדת, פרלמנטרית.

אתה כבר ראית במשך הרבה שנים את המתרחש, היית שותף במשך 60 שנה ויותר לעשייה. היית מגדיר את עצמך כיום באופטימי או כפסימי?

לא, אני לא יכול להתכחש לאופטימיות הפנימית שלי. זה לא נוסטלגיה. אני לא נוסטלגי לגבי העבר שלי וגם לא לגבי המעבר הקיבוצי, הקניבאלי, כפי שאני הג-דתי אותו בכמה וכמה פירוטמים, שאכלנו זה על קוצו של יוד, עד לפילוגים ועד בכלל.

אין לי יסוד לכתיבה היסטורית נוסטלגית. עשינו שיגאות נוראות. את יחד עם זה היה לנו כושר-ימיה, היתה לנו כבנות להקריב את היום בעד המחר, והיה לנו מחר, והמחר הזה היה מאוד ריאלי ואיפשר לנו לשאת את היום.

מה שדרוש לדרור הצעיר היום זה לתת לו מחר. הוא צריך לפתח לעצמו מחר שהוא יותר גדול מההיום שלו. והמחר מוכרח להיות כרוך במדינה של שלום, במדינה דמוקרטית עצמאית, שהיא קודם כל משתחררת מהקולוניאליזם, מן הדיכוי של עם אחר.

זהו תנאי בלי-עבור להכרזה נפשית של העם הזה. כי השליטה הזאת בערבים משחיתה כל חלק טובה. היא הורסת את התודעה ואת הנפש של האדם בישראל!

היום כבר הרבה יותר קשה לרדות את ה-יוזמה המצרית מאשר אילו לא היינו נוקטים ביוזמה-הבחיורית. היום זו הורמנות חייו של שמיר לפרק את הממשלה וללכת לבחירות תחת הכותרת "אמ לתנו למעבר לחבל ביוד מת-השלום שלי", ואני בטוח שהוא יוכה בני-צמחן סוחף. לעומת זאת, אם שמיר ימשיך בתוכנית שקבע עד כה — ממשלה עם המערך בכל מחיר" — הוא יפחך חישקל להיות ראש-ממשלה רק בתואר, ואילו בפועל יבצע את מדיניות המערך. הוא ימצא את עצמו מפלג את המחנה הלאומי ומשלים את המזרח היקר מכל תמורת המשך כהונתו: ורי תור על חלק-ראץ, וסיכון עצם קיומה העתי-די של מדינת-השפלה היהודית.

יש לשמיר שתי אופציות — או ללכת לפירוק הממשלה או להיכנע. שלישית — אין. היום הוא בפרשת-דרכים.

אשר לי אישית: אני רואה עצמי תמיד נאי ומלעניין ריבונותנו על ארץ-ישראל כולה, ואתנהג בהתאם. גולדתי בתנועת-החרות והי קדשתי לה עשרות שנים. אני מרגיש שזה ביתי, ואלהם כדי שהמקום הזה (מצודת-זאב) יחזור להיות ביתו של זאב ז'ובינסקי, ושערי קרון שלמות-הארץ לא יהיה סיסמה ריקה מתוכן.

כאימרתו של מונטסקייה: "סופו של כל שילטון מתחיל כשהוא כובד בעקרונותיו שלו". אולי הליכוד נראה היום בשיא כוחו, אך הוא יבצע בצורה כה בוטה בעקרונותיו — אם הוא יתפורר.

העולם הזה 2716

הפגנות, פירסומים קיצוניים ופעולות שנוע-דו לעורר את רעת-הקהל בעולם.

לכל המישחק המצחיק הזה של מגורשים וגולים אין משמעות, אם מדובר על מגורש ב-1982 או פליט מ-1948 או הוויכוח האמיתי צריך להיות — עם מי אני מנהלים משא-ומתן? — עם תושבי יש"ע או עם העם הפלסטיני?

והי מפלתו הגדולה של שמיר. הוא ניסה ללכת לדילוג עם התושבים (גם אני בעד זה) — והוא הולך לנהל משא-ומתן עם העם הפלסטיני. והוא יום את זה — אז שלא יבוא בטענות לאף אחד.

נקודה נוספת — רק טיפס יחשוב שאפשר לדבר במיפגש (כפי שראשי הליכוד מנסים להסביר) רק על פתיח-הצבעה ושעות פתיחת הקלפי. בשביל זה לא שולחים מישלחת של כל המיימוי בעולם הפלסטיני! את זה אפי-שר לעשות במישרי הממשל.

הולכים לדבר על הרברים הגוקבים ביותר, ואי-אפשר להימנע מכך:

מי זכאי לבחור ולהיבחר? האם, למשל, גם אנשי-אש"ף ביש"ע או משוחררי-ג'יבריל?

האם לנציגים שייבחרו תהיה או לא תהיה סמכות לשאת ולתת על מדינה פלס-טינית?

על זה ידברו ידברו גם על סמכויות ה-מימשל הזמני בתקופת-הבניים. למשל — האם תהיה להם הסמכות לשלוט על נושא ההגירה הפלסטינית למקום, קרקעות-המרמי-נה, מקורות-המים. על כל הנושאים הללו חיי-בים לדבר, כי אנו חייבים לדעת לאן אנו הולכים, ואותו דבר הם יצו לדעת — מה יהיה מעמד הנבחרים, סמכויותיהם. והו משא-ומתן מלא.

מזה אין חזרה. זה לא יהיה כמו שיחותי-האוטונומיה עם מצריים. תהיה כאן מישלחת מוכרת לניהול משא-ומתן איתנו.

צריך להבין: פתיחת המשא-ומתן היא הח-ריץ, שדרוכו הדלת תתרחב ותיפתח. יהיו עוד תחנות בדרך, אך התחנה הראשונה היא המש-עותית. יהיה אפשר להגיד — המדינה הפי-לסטינית קמה בקאהיר. השאלה מתי יתנוסס ההגל הפלסטיני בירושלים תהיה רק שאלה של זמן!

כל התסריט שלי הוא בהנחה שהליכוד ממשיך בקיומה של ממשלת-האחדות-הלא-ר-מית. בהנחה כזו התסריט הוא בלתי-נמנע, בכל פעם ששמיר ארנס יגלו עמדה עיקשת, המערך יציג עמדה קרובה למצרים ולאמרי-קאס, ובכך הכוחות האלו יכופפו את ארנס ושמיר.

היום כבר הרבה יותר קשה לרדות את ה-יוזמה המצרית מאשר אילו לא היינו נוקטים ביוזמה-הבחיורית. היום זו הורמנות חייו של שמיר לפרק את הממשלה וללכת לבחירות תחת הכותרת "אמ לתנו למעבר לחבל ביוד מת-השלום שלי", ואני בטוח שהוא יוכה בני-צמחן סוחף. לעומת זאת, אם שמיר ימשיך בתוכנית שקבע עד כה — ממשלה עם המערך בכל מחיר" — הוא יפחך חישקל להיות ראש-ממשלה רק בתואר, ואילו בפועל יבצע את מדיניות המערך. הוא ימצא את עצמו מפלג את המחנה הלאומי ומשלים את המזרח היקר מכל תמורת המשך כהונתו: ורי תור על חלק-ראץ, וסיכון עצם קיומה העתי-די של מדינת-השפלה היהודית.

יש לשמיר שתי אופציות — או ללכת לפירוק הממשלה או להיכנע. שלישית — אין. היום הוא בפרשת-דרכים.

אשר לי אישית: אני רואה עצמי תמיד נאי ומלעניין ריבונותנו על ארץ-ישראל כולה, ואתנהג בהתאם. גולדתי בתנועת-החרות והי קדשתי לה עשרות שנים. אני מרגיש שזה ביתי, ואלהם כדי שהמקום הזה (מצודת-זאב) יחזור להיות ביתו של זאב ז'ובינסקי, ושערי קרון שלמות-הארץ לא יהיה סיסמה ריקה מתוכן.

כאימרתו של מונטסקייה: "סופו של כל שילטון מתחיל כשהוא כובד בעקרונותיו שלו". אולי הליכוד נראה היום בשיא כוחו, אך הוא יבצע בצורה כה בוטה בעקרונותיו — אם הוא יתפורר.

העולם הזה 2716